

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност
и безбедност Србије

REPUBLIC OF SERBIA
Serbian Radiation and Nuclear Safety
and Security Directorate

ИНСПЕКЦИЈА

СРБАТОМ
SRBATOM

INSPECTION

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ И БЕЗБЕДНОСТ ЗА 2019. ГОДИНУ

Београд, јануар 2020. године

САДРЖАЈ:

1. Уводне напомене
2. Циљеви инспекцијског надзора
3. Правни оквир
4. Организациона структура и потребни ресурси за вршење инспекцијског надзора
5. Преглед надзираних субјеката, односно делатности или активности
6. Период вршења инспекцијског надзора
7. Извршени инспекцијски надзори
8. Друге активности инспекције:

1. Уводне напомене

Сходно одредбама члана 211. став 1. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19) инспекција за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, при Директорату за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије врши инспекцијски надзор у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности у циљу обезбеђивања заштите појединаца, становништва и животне средине од штетног утицаја јонизујућег зрачења.

На основу члана 211. став 3. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18), као и члана 10. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 - др. закон и 95/18) инспекцијски надзор се спроводи у складу са годишњим планом инспекцијског надзора који се објављује на интернет страници Директората до 31. децембра текуће године за наредну годину.

Даном ступања на снагу Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19) Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије преузео је од Министарства заштите животне средине надлежност у вршењу инспекцијског надзора у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности. Инспекција за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност је званично почела са радом у оквиру Директората, у складу са одредбама Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности, у априлу 2019. године.

2. Циљеви инспекцијског надзора

Општи циљ годишњег плана је усмеравање рада инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност на активности надзора који носе значајан ризик по појединце, становништво и животну средину. Постизање овог циља ће бити остварено ефикасном организацијом рада инспекције у складу са капацитетима и спровођењем контроле кроз инспекцијски надзор и контроле над применом закона и других прописа који се односе на област радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.

Такође, циљ плана је и ефикасно управљање ресурсима сектора инспекције, боља интеграција послова у области инспекцијског надзора, планирање усавршавања рада инспектора кроз едукацију и израда писаних процедура, упутстава и остале документације везане за спровођење инспекцијског надзора.

Ефикасна организација и спровођење инспекцијског надзора има за циљ имплементацију прописа на националном нивоу, редовно спровођење контрола на основу анализе ризика и са одговарајућом учесталости, као непристрасност, квалитет и доследност инспекцијских надзора.

3. Правни оквир

Правни оквир за вршење инспекцијског надзора у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности чине релевантни закони Републике Србије. Инспекцијски надзор врши се у складу са правима, дужностима и овлашћењима прописаним у следећим законским актима:

- Закон о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19);
- Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 - др. закон и 95/18);
- Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 - Аутентично тумачење);
- Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16 и 98/16);
- Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77 - испр., 14/85, 10/86 - пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС“, број 101/05 - др. закон) и
- Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 и 94/16).

Одређени број инспекцијских надзора је вршен и према надзираним субјектима који имају важеће лиценце издате према одредбама прописаним старом законском регулативом. На основу члана 246. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности, носиоци лиценци настављају са радом по одредбама Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12) до истека периода важења лиценце, а најдуже до 31. децембра 2021. године.

На основу утврђеног чињеничног стања, инспектори Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност предузимали су законом прописане управне и друге мере, а све у циљу спровођења прописаних мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, услова за обављање делатности са изворима зрачења, поступање у ситуацији планираног, постојећег и ванредног излагања јонизујућем зрачењу у циљу обезбеђивања заштите појединаца, становништва и животне средине од штетног утицаја јонизујућег зрачења.

4. Организациона структура и потребни ресурси за вршење инспекцијског надзора

Инспекција за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, при Директорату за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије има пет запослених инспектора на неодређено време (четири инспектора и руководиоца инспекције) од седам систематизованих радних места, који су надлежни за вршење инспекцијског надзора на целој територији Републике Србије. Инспектори су распоређени по следећим градовима: два са седиштем у Београду, један са седиштем у Врању, један са седиштем у Шиду и један са седиштем у Прибоју.

Чланом 212. ставом 5. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности је прописано, да инспектори морају да буду оспособљени за мерење радиоактивности коришћењем монитора зрачења. За вршење инспекцијских активности инспектори имају на располагању ручне детекторе зрачења, идентификаторе радионуклида као и електронске дозиметре.

5. Преглед надзираних субјеката, односно делатности или активности

Надзирани субјекти над којима је вршен инспекцијски надзор од стране инспектора сагласно одредбама Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12) су:

1. Правна лица и предузетници који користе извора јонизујућих зрачења при обављању радијационих делатности: Здравствене установе (медицина - рендген дијагностика, радиотерапија и нуклеарна медицина), стоматологија, ветерина, индустријска радиографија, индустрија, научно-истраживачка делатност и др.
2. Правна лица и предузетници који обављају друге врсте радијационих делатности (промет извора јонизујућих зрачења, производња извора јонизујућих зрачења, сервисирање уређаја са изворима јонизујућих зрачења и др).
3. Правна лица овлашћена за обављање стручних послова из области заштите од јонизујућих зрачења.

Надзирани субјекти над којима којима је вршен инспекцијски надзор од стране инспектора сагласно одредбама Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19) су:

1. Правна лица и предузетници чије се делатности према ризику по здравље изложених радника и појединаца, становништво и животну средину, као и према врсти активности која се обавља, разврставају у следеће категорије:
 - 1) радијационе делатности ниског ризика;
 - 2) радијационе делатности умереног ризика;
 - 3) радијационе делатности високог ризика;
 - 4) нуклеарне активности.
2. Правна лица овлашћена за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења.
3. Правна лица и предузетници који обављају активности које не спадају у делатности прописане овим законом, а које могу довести до угрожавања живота и здравља људи и животне средине од штетног утицаја јонизујућег зрачења услед постојања напуштених извора зрачења, и то за следеће делатности:
 - 1) послови на складиштима металног отпада;
 - 2) послови у постројењима за прераду металног отпада;

- 3) послови у топионицама и ливницама које користе метални отпад;
- 4) транзитна чворишта као што су саобраћајни и поштански пунктови, гранични прелази и административни пунктови.

6. Период вршења инспекцијског надзора

Инспекцијски надзор је вршен према надзираним субјектима у периоду I I -IV квартал 2019. године, тј. од момента активног почетка рада Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност при Директорату за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије.

Инспекцијски надзор је вршен радним данима у радно време надзираних субјеката, осим када су постојали разлози за неодложно поступање, у хитним случајевима када се отклања непосредна опасност по живот и здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет од штетног дејства јонизујућих зрачења као и када надзирани субјекат да писани пристанак.

У 2019. години вршени су теренски инспекцијски надзори изван службених просторија Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, односно на лицу места и у службеним просторијама надзираног субјекта, као и канцеларијски инспекцијски надзори у службеним просторијама Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, увидом у акте, податке и документацију надзираног субјекта.

7. Извршени инспекцијски надзори:

Према плану и програму рада за 2019. годину Инспекција за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност реализовала је следеће послове:

Редовни инспекцијски надзори:

У 2019. години Инспекција је извршила три редовна инспекцијска надзора над надзираним субјектима у области примене извора зрачења у медицини: Клинички центар Крагујевац, Општа болница Крушевац и Општа болница Прокупље.

Број редовних инспекцијских надзора је умањен у односу на планирани број надзора (укупни планирани број: 50) према годишњем плану рада за 2019. годину због повећаног броја ванредних инспекцијских надзора по којима је инспекција поступала.

Контрола радиоактивности роба при увозу, извозу и транзиту:

У складу са одредбама Правилника о контроли радиоактивности роба при увозу, извозу и транзиту („Сл. гласник РС“, бр. 44/11) инспекција је у току 2019. године издавала решења

којима се дозвољава односно забрањује промет роба које подлежу контроли радиоактивности преко границе Републике Србије, а на основу извештаја о контроли радиоактивности израђених од стране овлашћених правних лица.

Укупан број издатих решења по захтеву странака је 2973, у периоду од маја до децембра 2019. Од укупног броја издатих решења, 2972 решења су била позитивна и изречена је једна забрана транзита роба преко територије Републике Србије и повратак робе у земљу порекла.

Ванредни инспекцијски надзори:

У току 2019. године инспекција је поступала по пријавама и представкама физичких лица, правних субјеката и других државних органа у складу са законским овлашћењима.

Укупан број извршених ванредних инспекцијских надзора је 12, од тога:

- Уклањање радиоактивних громобрана: 1
- Наређене мере деконтаминације: 2
- Поступање према нерегистрованим субјектима: 2
- Контрола излагања професионално изложених лица: 3
- Остале представке у домену радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности: 4

Број представки које су процењене као неосноване или ван делокруга рада инспекције је 5.

8. Друге активности инспекције:

Инспекција за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност у току 2019. године реализовала је и следеће послове:

Израда законских и подзаконских аката:

У складу са Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности, као и у циљу усклађивања са законодавним оквиром ЕУ, у току 2019. године Одбор Директората усвојио је следеће правилнике у чијој изради је учествовао и Сектор Инспекције:

- Правилник о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита („Сл. гласник РС“, бр. 86/19 и 90/19 - исправка)

Урађене су прве верзије нацрта следећих правилника:

- Правилник о мерама за откривање и спречавање недозвољеног прекограничног промета радиоактивних и нуклеарних материјала
- Уредба о мерама безбедности радиоактивних и нуклеарних материјала

Сарадња са другим државним органима:

У току 2019. настављена је сарадња са Министарством финансија, Управа царина с циљем јачања контроле прекограничног промета радиоактивних и нуклеарних материјала, спречавања илегалног промета. Започет је рад на процедури коришћења опреме за детекцију радиоактивности од стране царинских службеника.

Успостављена је сарадња са Министарством унутрашњих послова, Управа граничне полиције с циљем активног укључивања припадника граничне полиције у контролу спречавања илегалног промета радиоактивних и нуклеарних материјала.

Учешће на скуповима и састанцима:

Током 2019. године представници Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност реализовали су учешће на следећим скуповима и састанцима:

- Радионица на тему израде плана безбедности, Београд, 21. – 23. мај 2019. године
- EVT1703389 Regional Workshop to Coordinate the Implementation of Integrated Nuclear Security Support Plans (INSSP) for Europe, Букурешт, Румунија, 8. – 12. јул 2019. године
- Insider Threat Mitigation Workshop, Кијев, Украјина, 5. – 7. новембар 2019.
- Regional Workshop on Developing a National Framework for Managing the Response to Nuclear Security Events, Мостар, БиХ, 18. – 22. новембар 2019.
- Workshop on the Consistency of Regulatory Inspection Programmes, Лисабон, Португалија, 2.-6. децембар 2019. године

**Помоћник директора / Руководилац
инспекције**

Владимир Јањић